

Information til unge kvinder, der er født før 1993

Ekstra sikkerhed er en **god idé**

også når det
gælder
livmoderhalskræft

Livmoderhalskræft – en seksuelt overført sygdom –
er den næstmest udbredte kræftform i verden
Hvis vi kombinerer **vaccination og screening**,
bør vi kunne udrydde den helt

Vaccination og screening – to muligheder, der arbejder sammen

Måske har du hørt om den nye vaccine mod HPV-virus, der kan forebygge livmoderhalskræft, og som gives til alle 12-årige piger? Måske har du hørt om screening, der er et tilbud til kvinder fra 23-års alderen? ...Og måske tror du, det ikke er aktuelt for dig? Hvis svaret er ja, er du ikke den eneste:

- Mange tror også, at det er for sent at få vaccinen, når man har haft sin seksuelle debut. *Det er ikke sandt.*
- En del kvinder over 23 år tror, de roligt kan springe screeningen over. *Det er ikke sandt.*

Sandheden er, at vi bør kunne udrydde livmoderhalskræft ved at kombinere vaccination og screening

Vidste du, at

- vi kan **forebygge 70 %** af alle tilfælde af livmoderhalskræft med vaccination
- vi kan finde resten med **regelmæssig screening**

Forebyggelse af livmoderhalskræft – hvad kan du selv gøre?

- Bliv **screenet** hvert 3. år
- Bliv **vaccineret**
- **Lad være** med at ryge
- Brug **kondom**

LIVMODERHALSKRÆFT FAKTA OG SPØRGSMÅL

Kræft i livmoderhalsen rammer mere end 400 danske kvinder hvert år, og omkring 175 kvinder dør årligt af sygdommen. Derudover behandles hvert år mere end 5.000 kvinder med operation (keglesnit) for svære celleforandringer, som kan være et forstadium til livmoderhalskræft.

HVEM FÅR LIVMODERHALSKRÆFT?

Livmoderhalskræft rammer både yngre og ældre kvinder – cirka halvdelen af de kvinder, der får stillet diagnosen, er under 45 år. Svære celleforandringer forekommer oftest hos yngre kvinder.

HVAD ER CELLEFORANDRINGER?

Det er nogle forandringer i cellerne på livmoderhalsen, som *kan* være et forstadium til kræft – men ikke behøver at være det. Et forstadium er ikke kræft, og det kan fjernes så det ikke udvikler sig til kræft.

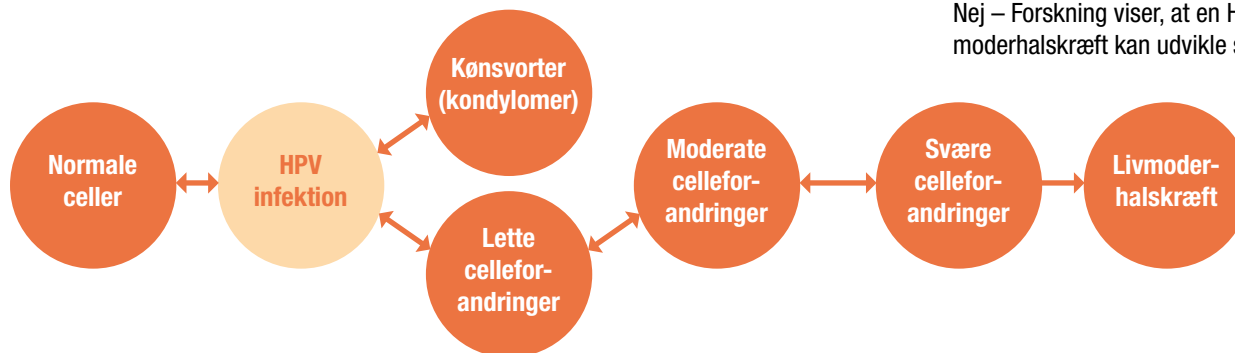
HVAD ER SCREENING?

Ved en gynækologisk undersøgelse tager lægen en celleprøve fra slimhinden på livmoderhalsen ved hjælp af en lille børste eller spatel. Prøven undersøges under mikroskop for tegn på celleforandringer.

I Danmark tilbydes kvinder over 23 år at komme til screening hvert 3. år. Formålet er at finde og behandle forstadierne til livmoderhalskræft, så sygdommen ikke får lov at udvikle sig.

HVAD FÅR MAN LIVMODERHALSKRÆFT AF?

Den vigtigste årsag til livmoderhalskræft er en virusinfektion med human papillomavirus (forkortes HPV), og f.eks. er rygning også en risikofaktor.

HUMAN PAPILLOMAVIRUS (HPV) FAKTA OG SPØRGSMÅL

HPV-infektion er en meget almindelig infektion, idet 50-80 % af alle kvinder og mænd vil få infektionen på et eller andet tidspunkt i livet. HPV er især meget hyppig hos unge mennesker. De fleste tilfælde af HPV-infektion forsvinder af sig selv, men hos nogle bliver den kronisk.

HVORDAN FÅR MAN HPV?

HPV er seksuelt overført.

HVEM KAN FÅ HPV?

Alle, der har et seksualliv, kan blive smittet med HPV. Infektionen er så almindelig, at man faktisk kan kalde den en slags "seksuel forkølelse." Kondom nedsætter risikoen for at blive smittet med HPV, men beskytter ikke 100 %.

HVAD ER SYMPTOMERNE PÅ HPV?

HPV-infektion er oftest uden symptomer. Derfor kan man have den uden at vide det – ligesom f.eks. klamydia. Nogle gange kan HPV give kønsvorter (kondylomer), som er en ufarlig, men meget generende lidelse.

HVORDAN BEHANDLER MAN HPV?

Der findes ikke nogen behandling mod selve HPV-infektionen.

HVORDAN UDVIKLER HPV-INFEKTION SIG TIL LIVMODERHALSKRÆFT?

En kronisk HPV-infektion kan give svære celleforandringer på livmoderhalsen, som i værste fald kan udvikle sig til livmoderhalskræft over mange år, se figuren herunder.

KAN MAN FÅ LIVMODERHALSKRÆFT UDEN HPV?

Nej – Forskning viser, at en HPV-infektion er nødvendig for at livmoderhalskræft kan udvikle sig.

**INGEN HPV
– INGEN LIVMODERHALS-
KRÆFT**

VACCINATION OG SCREENING FAKTA OG SPØRGSMÅL

HVORDAN KAN EN VACCINE FOREBYGGE LIVMODERHALSKRÆFT?

Vaccinen forebygger infektion med HPV, og dermed forebygges udviklingen af svære celleforandringer og livmoderhalskræft.

Når man bliver vaccineret, dannes der såkaldte antistoffer. Når man så senere hen får den pågældende virus, kan kroppen huske den, og antistofferne bekæmper virus, før man udvikler celleforandringer og i værste fald livmoderhalskræft.

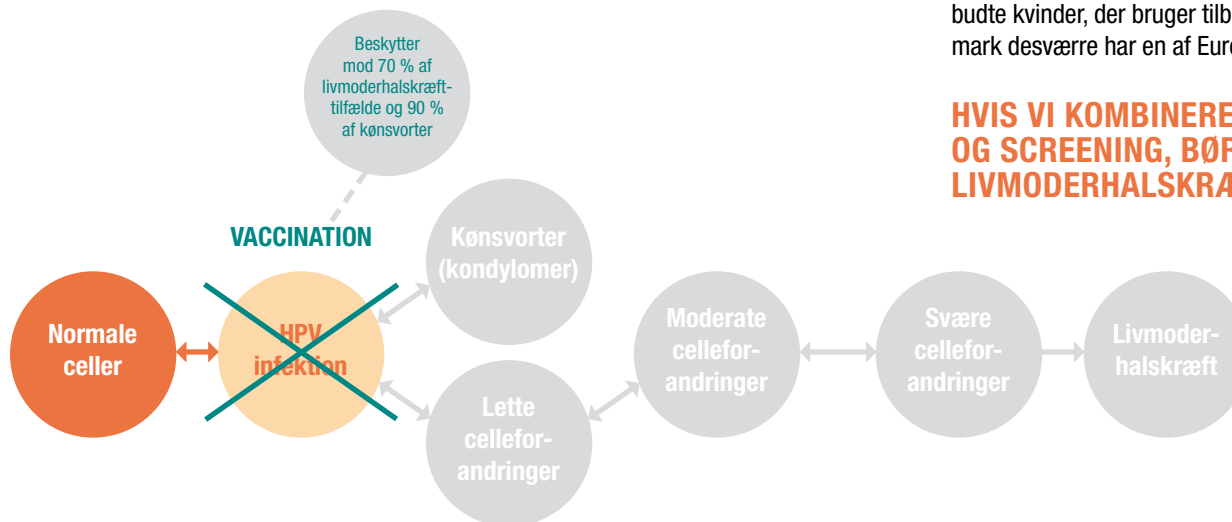
BESKYTTER VACCINEN 100 % MOD LIVMODERHALSKRÆFT?

Nej – På nuværende tidspunkt beskytter vaccinen mod to typer af HPV (HPV 16 og 18), som tilsammen forårsager 70 % af alle tilfælde af livmoderhalskræft.

Desuden forebygger vaccinen mere end 60 % af de svære celleforandringer, og endelig beskytter vacciner, der indeholder HPV 6 og 11, også mod kønsvorter.

KAN VACCINEN BRUGES TIL AT FJERNE CELLEFORANDRINGER ELLER LIVMODERHALSKRÆFT?

Nej – HPV-vaccinen er forebyggende og kan ikke behandle celleforandringer eller livmoderhalskræft.

HVORNÅR SKAL MAN VACCINERES?

Helst før det første samleje – fordi vaccinen jo skal forebygge en seksuelt overført infektion. Derfor er vaccinen primært beregnet til større børn, men den beskytter også unge kvinder.

ER DET FOR SENT AT BLIVE VACCINERET, NÅR MAN HAR HAFT DET FØRSTE SAMLEJE?

NEJ – Vaccinen virker også efter seksuel debut. Dette er indtil nu påvist for kvinder op til 26 år. Selvom man skulle være smittet med en af de HPV-typer, der findes i vaccinen, vil man stadig kunne opnå beskyttelse mod de resterende HPV-typer i vaccinen, uden at det er forbundet med nogen risiko.

HVORDAN KAN JEG BLIVE VACCINERET?

Hvis du ønsker at vide mere om vaccination, kan du henvende dig til din praktiserende læge eller gynækolog.

ER DET NØDVENDIGT AT BLIVE SCREENET, HVIS MAN BLIVER VACCINERET?

Ja – Det er vigtigt, at man sørger for at blive undersøgt for livmoderhalskræft, fordi vaccinen ikke på nuværende tidspunkt beskytter mod alle typer af HPV.

HVORDAN BLIVER JEG SCREENET?

Det foregår helt automatisk. Fra du er 23 år, bliver du indkaldt til screening hos din egen læge. Desværre er det kun 80 % af de indbudte kvinder, der bruger tilbuddet. Og måske er det derfor at Danmark desværre har en af Europas højeste forekomster af sygdommen.

HVIS VI KOMBINERER VACCINATION OG SCREENING, BØR VI KUNNE UDRYDDE LIVMODERHALSKRÆFT

**HUSK SCREENING
HVERT 3. ÅR
... OGSÅ NÅR DU ER
BLEVET VACCINERET**

DU KAN LÆSE MERE OM HPV, LIVMODERHALSKRÆFT, VACCINATION OG SCREENING PÅ F.EKS:

www.cancer.dk
www.stophpv.dk

Information om HPV og livmoderhalskræft udarbejdet af:

© Professor, overlæge, dr. med. Susanne Krüger Kjær,

Rigshospitalet/Kræftens Bekæmpelse

Speciallæge i gynækologi og obstetrik, Ph.d. Edith Ingerslev Svare, Helsingør

Praktiserende læge Per Wium-Andersen, Farum

Sanofi Pasteur MSD har finansieret trykning af denne brochure